MALO JE ONIH ŠTO SU SPAŠENI

propovijed svetog Leonarda iz Porto Maurizija (1676. – 1751.)

PREDGOVOR NA MREŽNOJ STRANICI https://www.olrl.org/snt_docs/fewness.shtml od 1. 6. 2016.

Sveti Leonard iz Porto Maurizija je bio vrlo pobožan franjevački fratar koji je živio u samostanu svetog Bonaventure u Rimu. On je bio jedan od najvećih misionara u povijesti Crkve. On je običavao propovijedati tisućama na otvorenom trgu svakog grada i naselja gdje crkve nisu bile dovoljno velike za slušateljstvo. Toliko sjajna i sveta je bila njegova rječitost da, kad je jednom imao dvotjednu misiju u Rimu, sam papa i kardinalski zbor su ga došli poslušati. Bezgrešno začeće Blažene Djevice, klanjanje Presvetom Sakramentu i čašćenje Presvetog Srca Isusova su bile njegove križarske vojne. On je nemalo bio zaslužan za definiciju Bezgrešnog začeća koja je došla malo više od sto godina nakon njegove smrti. Kaže se da je on čak nadahnuo Božanske pohvale koje se govore na kraju Blagoslova Presvetog Sakramenta (iako ih je, zna se, napisao Luigi Felici, SI, op. prev.). Ali najpoznatija Leonardova privrženost je bila njegova pobožnost postajama Križnog puta. Umro je blaženom smrću u svojoj sedamdeset petoj godini, nakon dvadeset pet godina neprekinutog propovijedanja.

Jedna od najpoznatijih propovijedi svetog Leonarda iz Porto Maurizija je bila „Malo je onih što su spašeni“. To je bilo ono na čemu se oslanjao za obraćenje velikih grešnika. Ova propovijed, kao i ostali njegovi spisi, bila je podnesena na kanonsko ispitivanje tijekom procesa njegove kanonizacije. U njoj on razmatra razna stanja kršćanskog života i zaključuje da je malo onih što su spašeni u odnosu na ukupnost svih ljudi (u propovijedi piše na ukupnost svjesnih katolika, op. prev.).

Čitatelj koji razmatra nad ovim izvanrednim tekstom shvatit će utemeljenost argumentacije koja je svetcu priskrbila odobrenje Crkve. Evo napokon odzvanjajuća i dirljiva propovijed velikog misionara.

UVOD

Hvala budi Bogu, broj Otkupiteljevih učenika nije toliko malen da bi zloća pismoznanaca i farizeja mogla pobjedonosno slaviti nad njima. Iako su oni težili pomračiti nevinost i obmanuti svjetinu svojim podmuklim sofizmima potkopavajući nauk i narav našega Gospodina, pronalazeći mrlje čak i na suncu, mnogi su Ga ipak priznavali istinskim Mesijom i, ne bojeći se kazna ili prijetnji, otvoreno su se pridružili Njegovoj stvari. Jesu li svi koji su slijedili Krista slijedili Ga i u slavi? Oh, tu se ja naklanjam predubokom otajstvu i tiho se poklanjam bezdanima božanskih odredaba radije nego da brzopleto odlučim o tako važnoj stvari! Predmet kojim ću se baviti danas je iznimno težak; on je uzrokovao da se i potporni stupovi Crkve zatresu, napunio najveće svetce strahom i nastanio pustinje pustinjacima. Smisao ovog uvoda je odlučiti je li broj kršćana koji su spašeni veći ili manji od broja kršćana koji su osuđeni; to će, nadam se, proizvesti u vama spasonosni strah pred sudom Božjim.

Braćo, zbog ljubavi koju imam prema vama želio bih biti sposoban uvjeriti vas u očekivanje vječne radosti govoreći svakome: „Ti ćeš sigurno ići u raj, najviše kršćana je spašeno, tako ćeš i ti biti spašen.“ Ali kako vam mogu dati ovo slatko jamstvo ako se vi bunite protiv Božjih odredaba kao da su vam one najgori neprijatelji? Opažam u Bogu iskrenu želju da vas spasi, ali pronalazim u vama odlučnu sklonost da budete osuđeni. Dakle, što ću danas raditi ako budem govorio jasno? Bit ću vam neugodan. Ali ako ne budem govorio tako, bit ću neugodan Bogu.

Stoga, podijelit ću predmet na dva dijela. U prvom, da vas ispunim stravom, pustit ću da teolozi i crkveni oci odluče i objave da je veći broj odraslih kršćana osuđen, i u nijemom klanjanju tom strašnom otajstvu zadržat ću svoja mišljenja za sebe. U drugom dijelu pokušat ću obraniti Božju dobrotu prema bezbožnicima tako da vam dokažem da su oni, što su osuđeni, osuđeni po vlastitoj zlobi, jer su htjeli biti osuđeni. Evo, dakle, ovdje su dvije veoma važne istine. Ako vas prva istina plaši, ne krivite mene, kao da sam ja htio učiniti stazu nebesku užom za vas, jer sam ja htio biti nepristran u ovoj raspri; radije krivite teologe i crkvene oce koji će urezati ovu istinu u vaše srce snagom razuma. Ako ste razočarani drugom istinom, zahvalite Bogu za nju jer On želi samo jedno: da vi potpuno dadete svoja srca Njemu. Napokon, ako me obvezujete da vam kažem jasno što mislim, učinit ću tako za vašu utjehu.

NAUK CRKVENIH OTACA

Nije isprazna znatiželja nego spasonosna opreznost proglasiti s vrha propovjedaonice određene istine koje čudesno služe suzbijajući nemar slobodnjaka koji uvijek govore o milosrđu Božjem i kako je lako obratiti one što žive uronjeni u razne vrste grijeha i duboko spavaju na putu u pakao. Da ih razuvjerimo i probudimo iz njihove tromosti, proučimo danas ovo veliko pitanje: Je li broj kršćana što su spašeni veći od broja kršćana što su osuđeni?

Pobožne duše, vi možete otići; ova propovijed nije za vas. Njezina je jedina svrha da suzbije oholost slobodnjaka koji odbacuju sveti strah Božji iz svoga srca i sklapaju savez s đavlom koji, prema mišljenju svetog Euzebija, osuđuje duše umirujući ih. Da riješimo ovu sumnju, postavimo crkvene oce, i grčke i latinske, na jednu stranu; a na drugu, najučenije teologe i načitane povjesničare, i postavimo Bibliju u sredinu da je svi vide. Slušajte sada ne ono što ću vam ja reći – jer sam vam već rekao da ne želim govoriti za sebe ili dati svoju odluku, nego slušajte što vam ovi veliki umovi imaju reći, oni koji su svjetionici u Crkvi Božjoj da svijetle drugima te ne promaše put u raj. Na ovaj način, vođeni trostrukim svjetlom vjere, autoriteta i razuma, moći ćemo razriješiti ovu tešku stvar sa sigurnošću.

Pripazite dobro da ovdje nije pitanje o cjelokupnoj ljudskoj rasi niti o svim katolicima uzetima bez razlike, nego samo o odraslim katolicima koji imaju slobodu izbora i stoga su sposobni sudjelovati u ovom velikom pitanju njihova spasenja. Prvo, posavjetujmo se s teolozima priznatima da stvari ispituju veoma pomno i ne pretjeruju u svom naučavanju: poslušajmo dva učena kardinala, Tomu de Vija ili Kajetana i Roberta Bellarmina. Oni naučavaju da je veći broj odraslih katolika osuđen i, da imam vremena iznijeti vam razloge na koje se oni oslanjaju, vi biste se sami uvjerili. Ali ograničit ću sebe ovdje da citiram Francisca Suareza. Nakon savjetovanja sa svim teolozima i napravivši marljivu studiju o predmetu, napisao je: „Najopćenitije mišljenje koje se drži je da je među kršćanima veći broj osuđenih duša nego unaprijed spašenih."

Dodajte autoritet grčkih i latinskih otaca onome teologa i vidjet ćete da skoro svi kažu istu stvar. Ovo je mišljenje svetog Teodora, svetog Bazilija, sv. Efrema i sv. Ivana Zlatoustog. Štoviše, prema crkvenom povjesničaru Cezaru Baroniju je bilo opće mišljenje među grčkim ocima da je ova istina bila osobito otkrivena svetom Šimunu Stilitu (Stupniku, čovjeku koji živi na stupu, op. prev.) i da je nakon te objave, da osigura svoje spasenje, odlučio

živjeti stojeći na vrhu stupa četrdeset godina, izložen vremenu, primjer pokore i svetosti za sve. Sada posavjetujmo se s latinskim ocima. Čut ćete svetog Grgura Velikog kako jasno govori: „Mnogi postižu vjeru, ali rijetki kraljevstvo nebesko." Sveti Anzelmo izjavljuje: „Malobrojni su što su spašeni." Sveti Augustin iskazuje čak jasnije: „Stoga, malo je spašenih u usporedbi s onima koji su osuđeni." Najstrašniji, međutim, je sveti Jeronim. Na kraju svog života, u prisutnosti svojih učenika on je izrekao ove užasne riječi: „Od jedne stotine tisuća ljudi čiji je život uvijek bio loš, naći ćete jedva jednoga koji je vrijedan pomilovanja."

RIJEČI SVETOG PISMA

Ali zašto tražiti mišljenja otaca i teologa kad Sveto pismo rješava pitanje tako jasno? Pogledajte u Stari i Novi zavjet i pronaći ćete mnoštvo figura, simbola i riječi koje jasno ukazuju na istinu: vrlo je malo spašenih. U Noino vrijeme čitava ljudska rasa je bila potopljena Velikim potopom i samo je osam ljudi bilo spašeno u Arci. Sveti Petar kaže: „Ova arka je bila slika Crkve", dok sveti Augustin dodaje: „I ovih osam ljudi što su bili spašeni znači da su malobrojni kršćani spašeni jer su vrlo rijetki koji se iskreno odriču svijeta, a oni koji ga se odriču samo u riječima ne pripadaju otajstvu predstavljenom tom Arkom." Biblija nam također govori da su samo dva Hebreja od dva milijuna Hebreja ušla u Obećanu Zemlju nakon izlaska iz Egipta i da je samo četvero izbjeglo vatre Sodome i ostalih gradova što su propali s njom. Sve ovo znači da je broj osuđenih što će biti bačeni u vatru kao slama mnogo veći nego spašenih koje će nebeski Otac jednog dana sakupiti u svoje sjenike kao dragocjenu pšenicu.

Nikad ne bih završio kad bih morao iznijeti sve izražaje kojima Sveto pismo potvrđuje ovu istinu, zadovoljimo se samo slušajući živuće proročanstvo Utjelovljene Mudrosti. Što je naš Gospodin odgovorio znatiželjnom čovjeku u Evanđelju koji ga je upitao: „Gospodine, je li malo onih koji se spašavaju?" (Lk 13,23) Je li On šutio!? Je li odgovorio oklijevajući!? Je li prikrivao svoju misao u strahu da ne preplaši svjetinu!? Ne. Upitan od samo jednog, On se obraća svima koji su bili prisutni. On im kaže: „Borite se da uđete na uska vrata jer mnogi će, velim vam, tražiti da uđu, ali neće moći." (Lk 13,24) Tko govori ovdje? To je Sin Božji, Vječna Istina koji drugom prilikom kaže čak još jasnije: „Mnogo je zvanih, ali malo izabranih." (Mt 22,14) On ne kaže da su svi zvani i da je od svih ljudi malo izabranih, nego da su mnogi zvani; što znači, kako sveti Grgur objašnjava, da su od svih ljudi mnogi zvani k istinskoj vjeri, ali je od ovih zvanih malo

spašenih. Braćo, ovo su riječi Gospodina našega Isusa Krista. Jesu li jasne? Istinite su. Recite mi sada je li vam moguće imati vjeru u srcu i ne drhtati.

SPASENJE U RAZNIM STANJIMA ŽIVOTA

Ali, oh, vidim da skrećem s teme govoreći na ovaj općenit način svima. Dakle, primijenimo ovu istinu na razna stanja i razumjet ćete da morate ili odbaciti razum, iskustvo i opću svijest vjernika, ili priznati da je veći broj katolika osuđen. Ima li ijednog staleža na svijetu povoljnijeg za nevinost, u kojem spasenje izgleda lakše i o kojem ljudi imaju bolje mišljenje, od svećeničkog staleža, poručnika Božjih. Na prvi pogled, tko ne bi pomislio da je većina njih ne samo dobra, nego i savršena; ipak sam sav užasnut kad čujem svetog Jeronima koji iznosi da, iako je svijet pun svećenika, jedva jedan od stotine živi na način usuglašen sa staležom; kad čujem kako sluga Božji svjedoči da je saznao po viđenju da je broj svećenika koji svaki dan padaju u pakao toliko velik da mu se nemogućim činilo da ijedan ostaje na zemlji; kad čujem kako sveti Ivan Zlatousti viče sa suzama u očima: „Ipak ne vjerujem da je mnogo svećenika spašeno; naprotiv, vjerujem da je broj onih što su osuđeni veći.“

Pogledajte naviše još, i vidjet ćete velikodostojnike svete Crkve, pastire koji nadziru duše. Je li broj onih što su spašeni od njih veći od broja što su osuđeni? Poslušajte Tomu iz Cantimpréa; ispričat će vam događaj i moći ćete izvući zaključke. Sinoda se bila održavala u Parizu i velik broj crkvenih velikodostojnika i pastira koji imaju nadzor nad dušama je bio prisutan, čak i kralj i prinčevi su došli dati skupštini sjaj svojom prisutnošću. Bio je pozvan poznati propovjednik da propovijeda. Dok je pripremao propovijed, strašan demon mu se pojavio i rekao: „Stavi knjige sa strane. Želiš li dati propovijed koja će biti korisna tim prinčevima i prelatima, zadovolji se reći im naše mišljenje: 'Mi, prinčevi tame zahvaljujemo vama, prinčevi, prelati i pastiri duša jer zbog vaše nemarnosti, veći je broj vjernika osuđen, također, čuvamo vam nagradu za ovu uslugu, kad budete s nama u paklu.'“

Jao vama koji drugima naređujete! Ako je toliko mnogo osuđenih vašom krivicom, što će s vama biti? Ako su rijetki od onih koji su prvi u Crkvi Božjoj spašeni, što li će biti s vama? Razgledajte sve staleže, oba spola, svaki položaj: muževe, supruge, udovice, mlade žene, mlade muškarce, vojnike, trgovce, obrtnike, bogate i siromašne, plemiće i obične ljude. Što ćemo reći o svim ovim ljudima koji žive tako loše? Sljedeća priča svetog Vinka Ferrerskog pokazat će vam što možete pomisliti o tome. Pripovijeda nam da je lyonski arhiđakon predao svoju službu i povukao se u pusto mjesto

da čini pokoru i da je umro isti dan i sat kad i sveti Bernard. Nakon smrti pokazao se svom biskupu i rekao mu: „Znajte, monsinjore, da je u istom satu kad sam preminuo, trideset tri tisuće ljudi također umrlo. Od ovog broja, Bernard i ja smo otišli u nebo bez odgode, troje su otišli u čistilište, a svi su ostali pali u pakao.“

Naši ljetopisi kazuju nam još strašniji događaj. Jedan od naše braće, vrlo poznat po učenosti i svetosti propovijedao je u Njemačkoj. Predstavio je ružnoću grijeha bludnosti tako snažno da se jedna žena onesvijestila od žalosti pred svima. Zatim, vraćajući se u život, rekla je: „Kad sam bila predstavljena pred sudom Božjim, šezdeset tisuća ljudi je stiglo u isti čas sa svih strana svijeta; od tog broja, troje je otišlo u čistilište, a svi ostali su bili osuđeni.“

O bezdane kazna Božjih! Od trideset tisuća samo je petero bilo spašeno! A od šezdeset tisuća, samo je troje otišlo u nebo! Vi grešnici što me slušate, u koju kategoriju ćete vi biti ubrojeni?... Što kažete?... Što mislite?...

Vidim da skoro svi naginjete svoje glave, puni šoka i straha. Ali ostavimo omamljenost i umjesto laskanja sebi pokušajmo izvući neku korist iz svoga straha. Zar nije istina da su dvije staze koje vode u nebo: nevinost i kajanje? Sad, ako vam dokažem da rijetko tko krene bar jednom od ovih dvaju staza, kao razumni ljudi zaključit ćete da su rijetki spašeni. I da spomenem dokaze: u kojoj dobi, zaposlenju ili položaju ćete pronaći da broj zlih nije makar sto puta veći od onih dobrih, i tko ne bi mogao reći: „Dobri su tako rijetki, a zli su tako brojni.“ Mogli bismo reći o svom vremenu što je i pisac Salvijan rekao o svom: „Lakše je naći bezbrojno mnoštvo grešnika uronjenih u razne vrste opačina nego šačicu nevinih ljudi.“ Koliko je službenika koji su sasvim pošteni i vjerni u svojim zadaćama? Koliko je trgovaca koji su pošteni i nepristrani u svom poslu; koliko je obrtnika točnih i iskrenih; koliko je prodavača pravednih i pristupačnih? Koliko je pravnika koji ne krše nepristranost? Koliko vojnika ne guši nevinost; koliko gospodara nepravedno ne odgađa plaću onima koji im služe ili koliko ih se ne želi izdizati nad podređenima? Svugdje su dobri ljudi rijetki, a zli brojni. Tko danas ne zna da ima toliko mnogo razvratnosti među mladićima, samovoljnosti među djevojkama, taštine među ženama, rasipnosti među plemstvom, pokvarenosti među srednjom klasom, bestidnosti među siromašnima i otuđenja među ljudima, tko ne bi mogao reći što je David kazao o svom vremenu: „Svi skrenuše zajedno, svi se pokvariše: nitko da čini dobro – nikoga nema.“ (Ps 14,3)

Idite na ulicu i trg, u palaču i kuću, u grad i selo, na sud i sudnicu i čak i u hram Božji. Gdje ćete naći krepost? „Jao!“ viče Salvijan, „osim iznimno malo onih što izbjegavaju zlo, što je zajednica kršćana ako ne jazbina poroka?“ Sve što možemo svuda naći je sebičnost, častohleplje, proždrljivost i raskošnost. Zar nije veći dio čovječanstva okaljan grijehom bludnosti i zar sveti Ivan nije u pravu kad kaže: „Sav svijet – ako se nešto tako prljavo može nazivati – leži u zlu.“ (1 Iv 5,19) Ne govorim vam ovo ja; razum vas obvezuje da vjerujete da je malo spašenih od onih koji žive tako loše.

Ali vi ćete reći: zar pokora ne može zasigurno popraviti gubitak nevinosti? To je istina, priznajem. Ali isto tako znam da je pokora u praksi jako teška, izgubili smo naviku uopće i toliko je nedovoljno upotrebljavana od grešnika da je ovo samo dosta za uvjeriti vas da su rijetki spašeni po toj stazi. O, kako strmo, usko, trnovito i strašno za shvatiti i još teže za penjati se! Kuda god da gledamo vidimo tragove krvi i stvari koje nas podsjećaju na tužna sjećanja. Mnogi malakšu već pri samom pogledu. Mnogi odustaju već na samom početku. Mnogi padaju zbog premorenosti u sredini, a mnogi se predaju bijedno na kraju. A koliko li je onih koji ustraju u pokori sve do smrti!? Sveti Ambrozije kaže da je lakše naći ljude koji su zadržali svoju nevinost nego koji čine odgovarajuću pokoru.

Ako razmišljate o sakramentu pokore, postoji toliko mnogo iskrivljenih ispovijedi, toliko proučenih izgovaranja, toliko varljivih kajanja, toliko lažnih obećanja, toliko praznih odluka, toliko nevaljanih odrješenja! Biste li ocijenili valjanom ispovijed nekoga tko se optužuje za grijehe bludnosti, a opet ostaje u navadi da ih čini? Ili nekoga tko se optužuje za očite nepravednosti bez ikakve namjere da ih bar nekako ispravi? Ili nekoga tko iznova pada u iste opačine odmah što je izišao iz ispovjedaonice? O, strašnih li zloupotreba toliko velikog sakramenta! Jedan se ispovijeda da izbjegne izopćenje, drugi da ga se počne smatrati pokornikom. Jedan se rješava svojih grijeha da smiri grižnju savjesti, drugi ih skriva od srama. Jedan se optužuje nepotpuno zbog zlobe, drugi razotkriva svoje grijehe iz navike. Jedan ne razmišlja o istinskoj svrsi ovog sakramenta, a drugi nema potrebno kajanje ili pak čvrstu nakanu. Loši ispovjedatelji, što činite da potaknete više pokornika na ove odluke i zadovoljštine bez kojih je svaka ispovijed svetogrđe, svako odrješenje osuda, a pokora varka?

Gdje su sada oni, oni koji vjeruju da je broj spašenih kršćana veći nego osuđenih i, da potvrde svoje mišljenje, uvjeravaju ovako: većina odraslih katolika umire u svojim krevetima opremljeni sakramentima Crkve, stoga je većina odraslih katolika spašena? O, kako li krasnog uvjerenja! Morate reći

sasvim suprotno. Većina odraslih katolika loše se ispovijeda na samrti, stoga je većina njih osuđena. I kažem „čak i sigurnije“ jer umirućoj osobi koja se nije dobro ispovjedila dok je bila pri zdravlju će biti još teže učiniti to dok je u krevetu s teškim srcem, nestabilnom glavom, zbrkanom pameti; kad su joj suprotstavljeni na mnogo načina još živući predmeti, još svježe okolnosti, usvojene navike, i iznad svega đavli koji na sve načine traže kako je baciti u pakao. Dakle, ako dodate svim ovim lažnim pokajnicima sve one grešnike koji umru neočekivano u grijehu, zbog liječničke neukosti ili krivnje rodbine, koji umru zbog trovanja ili zatrpani u potresima, ili od infarkta, ili zbog pada, ili na bojnom polju, ili u bitci, uhvaćeni u klopki, pogođeni gromom, zapaljeni ili utopljeni, zar niste prisiljeni zaključiti da je većina odraslih katolika osuđena? Ovo je prosuđivanje svetog Ivana Zlatoustog. Ovaj svetac kaže da većina kršćana ide kroza sav život stazom u pakao. Zašto ste onda toliko iznenađeni da više ljudi ide u pakao? Da dođete do vrata, morate ići putem koji vodi dotamo. Što biste mogli reći na takvu snažnu prosudbu?

Odgovor je, kazat ćete, da je milosrđe Božje veliko. Da, za one koji ga se boje, kaže Prorok; ali je također velika njegova pravednost za one koji ga se ne boje, a to osuđuje baš sve uporne grešnike.

Onda ćete kazati: „Pa za koga je onda raj ako ne za kršćane?“ Za kršćane je dakako, ali za one koji ne sramote svoj karakter i koji žive upravo kao kršćani. Štoviše, ako broju odraslih katolika koji umiru u milosti Božjoj dodate nebrojeno mnoštvo djece što umre nakon krštenja, a prije što navrše dob razuma, nećete biti iznenađeni kad sveti Ivan Apostol, govoreći o spašenima kaže: „Vidjeh veliko mnoštvo što ga nitko ne mogaše izbrojiti.“ (Otk 7,9)

A ovo je što vara one što se pretvaraju da je više spašenih katolika nego osuđenih... Ako tom broju dodate odrasle koji su sačuvali ruho nevinosti ili one koji su, okaljavši ga, oprali u suzama kajanja, sigurno je da je veći broj spašenih; i to objašnjava riječi svetog Ivana: „Vidjeh veliko mnoštvo“ i ove druge riječi našeg Gospodina: „Mnogi će s istoka i zapada doći i sjesti za stol s Abrahamom, Izakom i Jakovom u kraljevstvu nebeskom“ (Mt 8,11), i ostale slike što se obično navode u prilog tom mišljenju. Ali ako govorite o odraslim kršćanima, iskustvo, razum, autoritet, primjerenost i Pismo se svi slažu u dokazu da je veći broj osuđenih. Nemojte vjerovati da je zbog ovog raj prazan, naprotiv, on je vrlo napučeno kraljevstvo. I, ako su osuđeni „brojni kao pijesak u moru“, onda su spašeni „brojni kao zvijezde na nebu“, to jest, i jedni i drugi su bezbrojni, iako u vrlo različitim razmjerima.

Jednog dana sveti Ivan Zlatousti propovijedajući u carigradskoj katedrali i razmatrajući o ovim razmjerima nije mogao nego naježiti se u užasu i upitati: „Od ovog velikog mnoštva, što mislite koliko će biti spašenih?“ I ne čekajući odgovor odao je: „Među tolikim tisućama ljudi ne bismo našli niti stotinu spašenih, a čak sumnjam i za stotinu.“ Koje li strahovite stvari! Veliki je svetac vjerovao da će od toliko mnogo ljudi jedva stotina biti spašena; a čak ni tad nije bio siguran o brojci. Što će pak biti s vama što me slušate? Veliki Bože, ne mogu zamisliti to bez jeze! Braćo, pitanje spasenja je jedna vrlo teška stvar, jer prema učenjima teologa, kada cilj zahtijeva velike napore, rijetki ga dostignu.

Zboga toga sveti Toma, anđeoski naučitelj, usporedivši sva objašnjenja za i protiv u svojoj golemoj učenosti konačno zaključuje da je veći broj odraslih katolika osuđen. On kaže: „Budući da vječno blaženstvo nadmašuje prirodno stanje, pogotovo otkad je lišeno izvorne milosti, malen je broj spašenih.“

Stoga skinite povez sa svojih očiju što vas zasljepljuje sebeljubljem koje vas sprečava da povjerujete u tako očitu istinu dajući vam baš lažne ideje u vezi Božje pravednosti. „Oče pravedni, svijet te nije upoznao“ (Iv 17,25), kaza naš Gospodin Isus Krist. On ne kaže: „Svemogući Oče, predobri i milosrdni Oče!“ On kaže „Oče pravedni“ da bi mogli razumjeti da je od svih Božjih atributa najmanje znana pravednost jer ljudi odbijaju povjerovati čemu se boje podvrgnuti. Zato, skinite povez što vam oči prekriva i kažite roneći suze: Jao! Veći broj katolika, veći broj onih što žive ovdje, možda čak onih što su ovdje prisutni, bit će osuđen! Koja stvar zaslužuje više suza nego ova!?

Perzijski kralj Kserkso, stojeći na brdu i gledajući svoju vojsku od stotinu tisuća vojnika u bojnim redovima i promišljajući da niti jedan od svih ovih ljudi za stotinu godina neće biti živ, nije mogao suzdržati svoje suze. Zar mi nemamo više razloga naricati znajući da je od toliko mnogo katolika više onih što su osuđeni? Zar ova misao ne bi trebala učiniti da naše oči izlijevaju rijeke suza ili bar da proizvedu u našim srcima osjećaj sažaljenja koji je osjećao brat augustinac, časni Marcel od svetog Dominika? Jednog dana dok je razmatrao o vječnim patnjama, Gospodin mu je pokazao koliko duša ide u pakao u tom času i dao mu vidjeti vrlo široku cestu na kojoj je dvadeset dvije tisuće hulja trčalo u bezdan padajući jedan preko drugoga. Sluga Božji je bio zaprepašten viđenjem te je uzviknuo: „O, kolikoga broja! Koliko mnogo! I još ih dalje mnogo dolazi. O Isuse! O Isuse! Koja ludost!“ Ponovimo s Jeremijom: „O, tko bi glavu moju pretvorio u vrelo, a oči moje u vrutak suza,

danju i noću da plačem nad poginulima kćeri svoje, naroda svojega!“ (Jr 8,23 ili 9,1)

Bijedne duše! Kako možete tako nepromišljeno hitati u pakao? Za Boga miloga, zaustavite se i poslušajte me na čas! Ili razumijete što znači spasiti se i biti osuđen za cjelokupnu vječnost ili pak ne razumijete. Ako razumijete i usprkos tome ne odlučite se promijeniti svoj život danas, dobro se ispovjediti i pogaziti ono što je svjetsko, riječju, učiniti svaki napor da budete ubrojeni među rijetke što su spašeni, kažem da zapravo nemate vjere. Lakše vas je opravdati ako to ne razumijete jer onda se mora reći da ste zapravo poludjeli. ***Biti spašen za cijelu vječnost, biti osuđen za cijelu vječnost i ne učiniti ama baš svaki napor da izbjegnemo jedno, a postignemo drugo je nešto sasvim nezamislivo.***

BOŽJA DOBROTA

Možda još ne vjerujete u ove strašne istine koje sam vas podučio. Ali najcjenjeniji teolozi i najčuveniji oci su vam govorili preko mene. Onda, kako se možete i dalje protiviti objašnjenjima potvrđenima tolikim primjerima i riječima Svetog pisma! Ako i dalje oklijevate usprkos tome i ako je vaš um naklonjen suprotnom mišljenju, zar vam sama prosudba nije dostatna da se zgrozite? O, to pokazuje da se ne brinete mnogo za svoje spasenje! U ovoj važnoj stvari razborit čovjek je pogođen više najneznatnijom sumnjom u rizik kojem se izlaže nego očiglednošću potpune propasti u ostalim poslovima nevezanima s dušom. Jedan od naše braće, blaženi Egidije je običavao govoriti da će, ako će samo jedan čovjek biti osuđen, on učiniti sve što može da on ne bude taj čovjek.

Stoga što moramo učiniti mi koji znamo da je veći broj osuđenih, i ne samo od svih katolika? Što moramo učiniti? Postavite si odluku da pripadnete malenom broju spašenika. Kažete: Ako me Krist želio osuditi, zašto me onda stvorio? Tiho, brzopleti jeziče! Bog nikoga nije stvorio da ga osudi; ali tko god je osuđen, osuđen je jer je tako htio. Zato, sada ću nastojati obraniti Božju dobrotu i osloboditi je svake optužbe: to će biti tema drugoga dijela.

Prije no što počnemo skupimo na stranu sve knjige i sva krivovjerja Luthera i Calvina, i na drugu stranu knjige i krivovjerja pelagijevaca i semipelagijevaca i zapalimo ih. Neki uništavaju milost, drugi slobodu, a svi su puni grešaka, pa ih bacimo u vatru. Svi osuđenici na svojim čelima nose proročanstvo proroka Hošee: „Tvoja osuda dolazi od tebe“ (Hoš 13,9a –

stariji prijevodi), kako bi mogli razumjeti da, tko god je osuđen, osuđen je po svojoj vlastitoj zlobi i jer je htio biti osuđen.

Prvo uzmimo ove dvije neosporne istine kao polazne točke: „**Bog želi da svi ljudi budu spašeni.**“ i „**Svi su potrebni milosti Božje.**“ Sada ako vam pokažem da Bog želi spasiti sve ljude i da u tu svrhu daje svima svoju milost i sva ostala potrebna sredstva za postizanje tog uzvišenog cilja, bit ćete prisiljeni složiti se da, tko god je osuđen, mora to pripisati svojoj vlastitoj zlobi i da, ako je više kršćana osuđeno, tako je jer su tako htjeli. „Tvoja osuda dolazi od tebe, a tvoja pomoć je jedino u Meni.“ (Hoš 13,9)

BOG ŽARKO ŽELI DA SVI LJUDI BUDU SPAŠENI

Na stotinu mjesta u Svetom pismu Bog nam kaže da je njegova želja uistinu spasiti sve ljude. „Jer, zar je meni do toga da umre bezbožnik - riječ je Gospoda Boga – a ne da se odvrati od svojih zlih putova i da živi? ... Ja ne želim smrti nikoga koji umre – riječ je Gospoda Boga. Obratite se, dakle, i živite!“ (Ez 18,23.32) Kad netko želi nešto vrlo mnogo kaže se da umire od želje; to je hiperbola (preuveličavanje). Ali Bog je htio i dalje hoće naše spasenje toliko mnogo da je umro od želje i podnio smrt da nama dade život. Ova volja da spasi sve ljude stoga nije neiskrena, površna i prividna Božja volja; ona je stvarna, učinkovita i korisna volja jer njome nam On osigurava sva sredstva najprimjerenija da se spasimo. On nam ih ne daje tako da ih ne možemo steći, On nam ih daje s iskrenom voljom, s namjerom da postignemo njihov učinak. A ako ih ne steknemo, ražalošćuje se i prikazuje nam se povrijeđen, uvrijeđen. On zapovijeda i osuđenima da ih koriste da se spase; nagovara ih; prisiljava ih; a ako ih ne koriste, griješe. Dakle, svi to možemo činiti i biti spašeni.

Daleko više, budući da Bog vidi da se ne bismo mogli poslužiti njegovom milošću bez pomoći, daje nam druge potpore; a ako ponekad ostanu neuspješne, naša je krivnja jer iste potpore jedan može zloupotrijebiti i biti osuđen, a drugi ih ispravno iskoristiti i biti spašen; može biti spašen i sa slabijim potporama. Čak se zna dogoditi da zloupotrijebimo veću milost i budemo osuđeni dok drugi radi s manjom milošću i bude spašen.

Sveti Augustin klikće: „Ako dakle netko skrene s puta pravednosti, ide po svojoj slobodnoj volji, vođen svojom savješću, prevaren svojim vlastitim uvjerenjem.“ A za one koji ne razumiju teologiju, kažem im: Bog je tako dobar da kad vidi grešnika kako trči u svoju propast, On trči za njim, zove ga, preklinje ga i prati čak sve do vrata pakla; što li neće učiniti samo da ga

obrati?! Šalje mu dobra nadahnuća i svete misli, a ako ne stekne korist od njih, On se naljuti i ogorči, i On ga progoni. Hoće li ga udariti? Ne. On se smiri i oprosti mu. Ali grešnik nije obraćen još. Bog mu šalje smrtnu bolest. Sve je zasigurno gotovo za njega. Ne, braćo, Bog ga ozdravlja; a grešnik postaje uporan u zlu, i Bog u svojem milosrđu traži drugi način; daje mu još jednu godinu, a kad je ta gotova, poklanja mu još jednu.

Ali ako grešnik i dalje želi sebe baciti u pakao usprkos svemu, što Bog čini? Napušta li ga? Ne. Uzima ga za ruku; i dok je jednom nogom u paklu, a drugom van, On mu još propovijeda, preklinje ga da ne zloupotrebljava njegove milosti. Sad vas pitam, ako je taj čovjek osuđen, zar nije istina da je osuđen protiv volje Božje i jer je tako htio? Dođite sad i pitajte me: Ako me Bog htio osuditi, zašto me onda stvorio!

Nezahvalni grešniče, nauči danas da, ako si osuđen, nije Bog kriv, nego ti i tvoja samovolja. Da se uvjerite u ovo, odimo štoviše u ponore bezdana i tamo ću vam dovesti jednu od pokvarenih prokletih duša koje gore u paklu da vam ona može rastumačiti ovu istinu. Evo jedne upravo: „Reci mi tko si?“ „Ja sam bijedni idolopoklonik, rođen u neznanoj zemlji; nikad nisam čuo ni o raju ni o paklu, niti o ovom što sada trpim.“ „Bijedna huljo! Bježi, ti nisi onaj kojeg tražim.“ Jedan drugi dolazi; evo ga. „Tko si ti?“ „Ja sam raskolnik s rubova Tartara; oduvijek sam živio u neciviliziranom stanju jedva znajući da Bog postoji.“ „Nisi onaj kojeg želim; vrati se u pakao.“ Evo drugoga. „A tko si ti?“ „Ja sam bijedni krivovjernik sa Sjevera. Rođen sam ispod Pola i nikad nisam vidio ni svjetlo sunčevo ni svjetlo vjere.“ „Ni ti nisi onaj kojeg tražim, vrati se u pakao.“ Braćo, srce mi je slomljeno vidjevši sve ove bijednike koji nikad nisu čuli za istinsku vjeru među osuđenicima. Ipak, znajte da je presuda osude bila izrečena protiv njih i da im je rečeno: „Tvoja osuda dolazi od tebe.“ Bili su osuđeni jer su htjeli biti. Primili su toliko mnogo pomoći od Boga da budu spašeni! Mi ne znamo što su oni bili, ali oni znaju i sada glasno izvikuju: „Pravedan si, Gospode, i pravi su sudovi tvoji.“ (Ps 119,137)

Braćo, morate znati da je najstarije vjerovanje Zakon Božji i da ga svi nosimo zapisanog u svojim srcima; da ga se može naučiti bez ikakvog učitelja i da je dovoljno da imamo svjetlo razuma da upoznamo sve propise toga Zakona. Zbog toga se i pogani skrivaju kada počine grijeh jer znaju da su učinili nešto krivo i oni su osuđeni što nisu obdržavali naravni zakon upisan u njihovu srcu: jer da su ga obdržali, Bog bi radije učinio čudo nego dopustio da propadnu. Poslao bi im nekoga da ih nauči i dao bi im ostale pomoći kojih su sami sebe učinili nedostojnima, ne živeći u suglasju s nadahnućima vlastite savjesti koja ih nikad nije zaboravila upozoriti na dobro koje trebaju činiti i na

zlo koje trebaju izbjegavati. Zapravo ih je njihova savjest optužila na Sudu Božjemu i ona im neprestano u paklu govori: „Tvoja osuda dolazi od tebe.“ Oni ne znaju što odgovoriti i prisiljeni su priznati da zaslužuju svoju sudbinu. Stoga ako ovi nevjerci nemaju nikakva opravdanja, hoće li ijednoga biti za katolika koji je imao toliko sakramenata, toliko propovijedi, toliko pomoći na raspolaganju? Kako će se usuditi reći: „Ako me Bog htio osuditi, zašto me onda stvorio?“ Kako će se usuditi govoriti na ovakav način kad mu je Bog dao toliko mnogo potpora da bude spašen? Zato završimo zaprepašćujući ga.

Vi koji trpite u bezdanu, odgovorite mi! Ima li katolika među vama? „Dakako da ih ima!“ Koliko? Neka jedan od njih dođe ovamo! „To je nemoguće, oni su preduboko dolje i, da dođu ovamo gore, sav bi pakao preokrenulo naopačke; bilo bi lakše zaustaviti jednog od njih dok pada u nj.“ Stoga, govorim vama što živite u navadi smrtnoga grijeha, u mržnji, u glibu poroka bludnosti i što ste bliži paklu svakoga pojedinoga dana. Zaustavite se i obratite se; Isus vas zove i svojim ranama kao preko toliko mnogo rječitih glasova viče svakom pojedinom: „Moj sine, ako si osuđen, sam si sebi kriv: 'Tvoja osuda dolazi od tebe.' Podigni svoje oči i pogledaj sve milosti kojima sam te obogatio da osiguraš svoje vječno spasenje. Mogao sam dati da se rodiš u šumi u dalekom poganskom kraju; to sam učinio tolikim drugima, ali sam tebi dao da se rodiš u katoličkoj vjeri, odgojio sam te po tako dobrom ocu, tako sjajnoj majci s najbistrijim uputstvima i učenjima. Ako si unatoč tome osuđen, tko li je kriv? Ti sam, Moj sine, ti si kriv: 'Tvoja osuda dolazi od tebe.'

„Mogao sam te baciti u pakao nakon prvog smrtnog grijeha koji si počinio, bez čekanja na drugi: to sam učinio tolikim drugima, ali sam bio strpljiv s tobom, čekao sam te mnogo dugih godina. Još uvijek te čekam danas u ispovijedi. Ako si unatoč tome osuđen, tko li je kriv? Ti sam, Moj sine, ti si kriv: 'Tvoja osuda dolazi od tebe.' Ti znaš koliko je ljudi umrlo pred tvojim vlastitim očima i bilo osuđeno: to je bilo upozorenje za tebe. Ti znaš koliko sam drugih povratio na pravi put da ti dadem dobar primjer. Sjećaš li se što ti je onaj izvrsni ispovjednik rekao? Ja sam mu rekao što da ti kaže. Zar ti nije naložio da promijeniš svoj život, da se dobro ispovjediš? Ja sam ga nadahnuo. Sjećaš li se one propovijedi koja ti je srce taknula? Ja sam te odveo tamo. A što se dogodilo između tebe i Mene u tajnosti tvoga srca ... ***to*** nikad nećeš moći zaboraviti.

„Ta nutarnja nadahnuća, to jasno znanje, ta neprestana grižnja savjesti, zar bi se usudio poreći sve to?! Sve ovo su bile pomoći Moje milosti jer sam te htio spasiti. Odbio sam ih dati tolikim drugima, a dao sam ih tebi jer sam te

brižno ljubio. Moj sine, Moj sine, da sam im govorio tako nježno kako govorim tebi danas, koliko bi se mnogo drugih duša vratilo na pravi put! A ti ... ti si mi okrenuo leđa. Čuj što ću ti reći jer ovo su Moje posljednje riječi: Koštao si me Moje Krvi; ako želiš biti osuđen unatoč Mojoj Krvi što je prolih za tebe, ne okrivljuj Mene, jedino samog sebe imaš okriviti; i kroza svu vječnost ne zaboravi da ako si osuđen usprkos Meni, osuđen si jer si htio biti osuđen: 'Tvoja osuda dolazi od tebe.'"

O moj dobri Isuse, sama bi se kamenja raspukla čuvši tako slatke riječi, tako ganutljive izraze. Ima li ovdje tko bi htio biti osuđen usprkos tolikim milostima i pomoćima? Ako ima ijednog, neka me posluša i neka odoli ako može.

Baronije pripovijeda da nakon što je rimski car Julijan Apostat sramno otpao od vjere, začeo je toliko veliku mržnju prema svetom krštenju da je danju i noću tražio način na koji bi mogao izbrisati svoje krštenje. U tu svrhu pripremio je kadu punu kozje krvi i ušao u nju želeći da ova nečista krv žrtve posvećene Veneri izbriše svetu narav krštenja iz njegove duše. Takvo ponašanje čini vam se odvratno, ali da je Julijanova zamisao mogla uspjeti, sigurno je da bi mnogo manje patio u paklu.

Grešnici, savjet koji vam želim dati bez sumnje će vam se činiti čudan; ali ako ga dobro razumijete, on je, naprotiv, nadahnut osjetljivim sažaljenjem prema vama. Na koljenima vas preklinjem po Krvi Kristovoj i po Srcu Marijinu, promijenite svoj život, vratite se na stazu koja vodi u raj i učinite sve kako biste pripali onim rijetkima što su spašeni. Ako umjesto ovoga želite nastaviti ići putem koji vodi u pakao, nađite bar način da izbrišete svoje krštenje. Jao vama ako uzmete sveto Ime Isusa Krista i svetu narav kršćansku urezane u vašu dušu u pakao! Vaša kazna će biti toliko veća. Zato učinite kako vam savjetujem: ako se ne želite obratiti, odite već danas i tražite od svog župnika da vam izbriše ime iz matice krštenih tako da ne ostane ni jedno jedino sjećanje da ste ikad bili kršćanin; iskajte da vam vaš anđeo čuvar izbriše iz knjige milosti nadahnuća i potpore koje vam je dao po naredbi Božjoj jer, jao vama ako se pozove na njih! Recite našemu Gospodinu da uzme natrag svoju vjeru, svoje krštenje, svoje sakramente.

Jeste li sasvim užasnuti nad takvom mišlju? Ako jeste, bacite se pred noge Isusa Krista i recite Mu s plačnim očima i skrušenim srcem: **„Gospodine, priznajem da sve do sada nisam živio kao kršćanin. Nisam dostojan da budem ubrojen među tvoje izabrane. Shvaćam da zaslužujem biti osuđen; ali Tvoje milosrđe je veliko i, pun pouzdanja u**

Tvoju milost kažem Ti da želim spasiti svoju dušu čak i ako trebam žrtvovati svoje bogatstvo, svoju čast, svoj vlastiti život samo da budem spašen. Ako sam sve dosad bio nevjeran, kajem se, oplakujem i prezirem svoju nevjernost i molim Te ponizno da mi oprostiš. Oprosti mi, dobri Isuse i također me osnaži da mogu biti spašen. Ne tražim od Tebe ni bogatstvo, ni čast ili blagostanje; iskam Te samo jednu stvar, spasi mi molim Te, dušu."

A Ti, o Isuse, što Ti kažeš? O dobri pastiru, pogledaj zalutalu ovcu koja Ti se vraća; zagrli ovog raskajanog grešnika, blagoslovi njegove uzdahe i suze ili radije blagoslovi sve ove ljude koji su tako dobro raspoloživi da ne žele ništa drugo, nego svoje spasenje. Braćo, pred nogama našega Spasitelja, dokažimo da hoćemo spasiti svoju dušu ma koliko koštalo. Recimo Mu svi sa suzama u očima: „Dobri Isuse, želim spasiti svoju dušu!" O blažene suze, o blaženi uzdasi!

ZAKLJUČAK

Braćo, želim vas sve danas otpustiti kućama utješene. Zato, ako me pitate za moje mišljenje koliko ih se spašava, evo: bilo da su mnogi ili rijetki spašeni, kažem da, tko god se želi spasiti, spasit će se; i da nitko neće biti osuđen ako to ne želi. A ako je istina da su rijetki spašeni, tako je jer rijetki žive dobro. A za ostale, usporedite ova dva uvjerenja; prvo kaže da je veći broj katolika osuđen; drugo se, naprotiv, pretvara da je veći broj katolika spašen. Zamislite anđela od Boga poslana da potvrdi prvo uvjerenje koji ti kaže da ne samo da je većina katolika osuđena, nego da će od skupštine ovdje prisutne samo jedan biti spašen. Ako opslužuješ Božje zapovijedi, ako prezireš pokvarenost ovog svijeta, ako prihvaćaš Križ Isusa Krista u duhu kajanja, ti ćeš biti onaj jedini spašeni.

Sada zamislite istoga anđela koji vam se vraća i potvrđuje vam drugo uvjerenje. Kaže vam da ne samo da je većina katolika spašena, nego da će od sve ove zajednice samo jedan biti osuđen, a svi ostali spašeni. Ako poslije toga i dalje nastaviš svoje lihve, svoje osvete, svoje zločine, svoje bludnosti, onda ćeš ti biti onaj jedini osuđeni.

Koja je korist znati hoće li malo ili mnogo biti spašenih? Sveti Petar nam kaže: „To revnije uznastojte učvrstiti svoj poziv i izabranje." (2 Pt 1,10a) Kad je sestra svetog Tome Akvinskog njega upitala što mora činiti da ode u raj, rekao je: „Bit ćeš spašena ako to budeš htjela." Kažem vam istu stvar, a evo vam dokaza moje izjave. Nitko nije proklet osim ako je počinio smrtni

grijeh: to je od vjere. A nitko ne čini smrtni grijeh osim ako to želi: to je neporeciva teološka tvrdnja. Stoga, nitko ne ide u pakao osim ako želi; posljedica je očita. Zar vam to nije dovoljno da vas utješi? Oplakujte svoje prijašnje grijehe, dobro se ispovjedite, ne griješite više ubuduće i svi ćete biti spašeni. Zašto se toliko mučite? Jer sigurno je da morate počiniti smrtni grijeh da odete u pakao i da počinete smrtni grijeh, morate to htjeti, i, prema tome, nitko ne ide u pakao osim ako to želi. To nije samo mišljenje, to je nesporna i vrlo utješna istina; dao vam Bog da razumijete i blagoslovio vas sve. Amen.

U prvim pravilima o razlikovanju duhova sveti Ignacije Loyola izlaže da je karakteristično zlim duhovima umirivati grešnike. Zato moramo neprestano propovijedati i uzdizati povjerenje i dužnost nade u Gospodnje beskrajno pomilovanje i milosrđe jer je obraćenje lako, a Njegova milost svemoguća. Ali moramo se isto prisjećati da „se Boga ne ismijava“ i da je bilo tko tko živi okorjelo u stanju smrtnog grijeha na putu u vječnu propast.

Postoje čuda u posljednji trenutak, ali osim ako tvrdimo da su čuda uobičajen tijek stvari, prisiljeni smo složiti se da je za većinu ljudi što žive u stanju smrtnog grijeha završno nepokajanje najvjerojatnija mogućnost.

Objašnjenja svetog Leonarda iz Porto Maurizija su nas uvjerila. Zaslužuju da ih se posluša. Rječitošću i jasnoćom ona izražavaju razmišljanje oca Riccarda Lombardija, SI, u javnoj debati s talijanskim komunističkim vođom Veliom Spanom u Cagliariju 4. prosinca 1948. „Sav sam užasnut pomišlju da, ako nastavite u ovakvom ponašanju, bit ćete osuđeni na pakao“, rekao je otac Lombardi marksistu Spanu. Spano je odgovorio: „Ja ne vjerujem u pakao.“ A otac Lombardi je uzvratio: „Upravo tako, i ako nastavite, bit ćete osuđeni, jer da tko to izbjegne, mora vjerovati u pakao.“

Možemo poopćiti odgovor oca Lombardija. Možda je upravo manjak vjere u nadnaravno ono što sprečava ljude da stignu duboko usvojiti pastoralnu onostranost propovijedanja na način svetog Leonarda iz Porto Maurizija u njegovoj primjeni na naš moderni život. Kako bilo, nije to stoga što je moralnost danas išta veća nego u doba poznatog misionara. Nema zgodnije prigode da primijenimo ovu primjedbu kardinala Louis-Édouarda Piea: „Posvuda vidim razboritost; uskoro nećemo nigdje vidjeti hrabrosti; budite sigurni da ćemo, ako nastavimo ovako, umrijet od udara mudrosti.“ Ne

božanske mudrosti zasigurno, jer jedino požudna i svjetska razboritost uzdiže isprazno znanje koje se ismijava propovijedi svetog Leonarda.

Nauk svetog Leonarda iz Porto Maurizija je spasio i spasit će nebrojene duše do kraja vremena. Evo što Crkva kaže u molitvi Božanskog časoslova u šestom čitanju govoreći o Leonardovoj božanskoj rječitosti: *Čuvši ga, čak su srca od željeza i mjedi bila snažno naklonjena k pokori zahvaljujući zadivljujućoj učinkovitosti propovijedi i propovjednikovu uzavrelu zanosu.* A u liturgijskoj molitvi iskamo od Gospodina da *dade moć skršiti srca otvrdnulih grešnika po naporima propovijedanja.*

Ova se propovijed svetog Leonarda iz Porto Maurizija često propovijedala tijekom vladavine pape Benedikta XIV. (1675.–1758.) koji je iznimno mnogo volio ovog velikog misionara.